

בי"ס Desautels למנהל עסקים – אוניברסיטת McGill

מונטריאול, קוויבק, קנדה

מאת: אנה סלצר

קנדה

שכנתה הצפונית, הקרה, והנחמדה של ארה"ב. לקנדים חשוב מאוד להדגיש שהם אינם אמריקאים, ואכן מתחת לפני השטח קיים שוני. הם מדברים את אותה אנגלית, ובמובנים מסוימים (תרבות, סחר, מדיניות חוץ) קנדה מושפעת במידה רבה ביותר מארה"ב. עם זאת הקנדים בהכללה נחמדים הרבה יותר, סבלניים יותר, ופתוחים יותר לעולם מהאמריקאים. **גיאוגרפיה** - קנדה ענקית – המדינה השנייה בגודלה בעולם. עם זאת, בעיקר בשל אילוצי מזג האוויר כמעט כל היישוב והתשתיות במדינה מרוכזים ברצועה צרה הצמודה לגבול עם ארה"ב, ובעיקר במספר מוקדים בה. במערב נמצאת מדינת בריטיש קולומביה, כשהעיר ונקובר היא נקודת היישוב החשובה בה (מומלצת מאוד לטיול בקיץ, או לספורט בחורף). לאורך כמה אלפי קילומטרים מזרחה ישנם מרחבים עצומים מיושבים בדלילות, כשהערים וויניפג ו- קלגרי הן החשובות. המחוז החשוב ביותר בקנדה מבחינה כלכלית ומבחינת אוכלוסיה הוא אונטריו, שבדרומו נמצאת העיר טורונטו (לא רחוק מהעיר באפלו בצפון מדינת ניו יורק בארה"ב). כארבע שעות מזרחה משם על גבול אונטריו- קוויבק נמצאת אוטווה, בירת קנדה, ועוד שעתים מזרחה נמצאת העיר השנייה בחשיבותה הכלכלית- דמוגרפית, מונטריאל. ממנה ניתן להמשיך מזרחה עוד מאות ואלפי קילומטרים עד להליפקס שבנובה-סקוטיה או עד לניופאונדלנד. **שפות** – אנגלית (שפה ראשונה בכל המדינה פרט לקוויבק), צרפתית (בעיקר בקוויבק). יש מערכת מורכבת (ולעיתים משעשעת או חסרת היגיון לנו הזרים) של חוקים פדרליים ומדינתיים שנוגעים לשימוש בשתי השפות ע"י בתי עסק, גופים ציבוריים ומוסדות ממשל.

קוויבק (Quebec)

זהו המחוז במזרח קנדה בו נמצאת העיר מונטריאול. שטחו כ-1.5 מיליון קמ"ר, ובו פחות מ-8 מיליון תושבים (בערך פי 70 פחות מיושב מישראל). כאמור מעלה מדובר במחוז הצרפתי מבחינה תרבותית, כאשר הצרפתיות אל מול שאר קנדה היא המתח המרכזי בפוליטיקה ובלא מעט חוקים גם ברמה המקומית ושמשיע גם על מדיניות פנים כללית בקנדה. לדוגמה, כל מוכר בחנות חייב לפנות אליכם בצרפתית עד שתענו לו באנגלית (ואז תקבלו מיד שירות באנגלית קולחת, לפחות במונטריאול); כל השלטים יהיו כתובים בצרפתית ואיפה שצריך יהיה כתוב גם באנגלית למטה; והורים חייבים לשלוח את ילדיהם לבתי ספר דוברי צרפתית אלא אם לפחות אחד ההורים התחנך בקנדה באנגלית.

הצרפתית בקוויבק אינה בדיוק הצרפתית שמדוברת בצרפת. ישנם מקרים בהם הצרפתים משתמשים במילים מאנגלית (סטופ על שלטי תנועה, וויקאנד לסוף השבוע) בעוד שהקוויבקים

טהרנים ומקפידים על מילים ממקור צרפתי . ישנו גם הבדל במבטא ובאוצר המילים (במיוחד בסלנג) אך הוא ניתן לגישור בקלות יחסית.

מונטריאול – עיר מקסימה!

גיאוגרפיה - העיר נמצאת על אי בשם זה שתחום ע"י נהר סט. לורנס הענק שמוביל מים מתוקים מהאגמים הגדולים לאוקיינוס האטלנטי . במרכז העיר וצמוד לקמפוס האוניברסיטה נמצא הר מונט-רויאל (ההר המלכותי), שגובהו כ-230 מטר מעל פני הים ונתן לעיר (ברובה שטוחה) ולאי את שמו.

היסטוריה - העיר הוקמה באמצע המאה השבע עשרה ע"י מתיישבים צרפתים, ועד היום קיים בה רובע שמור היטב של מבנים ורחובות מהתקופה הזו.

היתה העיר המרכזית בקנדה מבחינת כלכלה ואוכלוסיה עד לשנות השישים-שבעים של המאה ה-20. בתקופה זו התחזקה מדיניות בדלנית צרפתית של המחוז, שהביאה תושבים ועסקים רבים להגר, בעיקר לאונטריו ולעיר החשובה בה טורונטו. כך איבדה מונטריאול את בכורתה. בעיר עצמה כמליון וחצי תושבים, כשבאזור העירוני שלה (הכולל עיירות נוספות באי מונטריאול וסמוך אליו) מעל שלושה מליון תושבים.

בעיר פועלות מספר גדול של אוניברסיטאות, חלקן מוגדרות דוברות אנגלית (כגון מקגיל וקונקורדיה) ואז כל השיעורים, השירותים המנהליים, השלטים וחומר הלימוד באנגלית.

אוכלוסיית העיר מונה מהגרים רבים – לעיתים לא תבחינו בקנדים ... ישנן למעלה מעשרים קבוצות אתניות שונות בעלות קהילות משמעותיות בעיר, מכל רחבי העולם: אסיה, אפריקה, המזרח התיכון, וכמובן אירופה וקנדים שגדלו בתרבות צרפתית או אנגלית. המשמעות של זה היא שהעיר תוססת מבחינה תרבותית – יש המון מוזיקה ואוכל אותנטי מכל מטבח ומדינה בעולם.

יש בעיר **קהילה יהודית** גדולה חמה ופעילה, שמונה מעל 70,000 איש. רבים מבני הקהילה הם צאצאים לניצולי שואה שהגיעו לעיר בשנות הארבעים והחמישים. בקהילה יש יהודים מכל הזרמים – החל מחסידים שניתן לעיתים לראות במרכז העיר, דרך אורתודוכסים-מודרניים, קונסרבטיבים, רפורמים וחילוניים. כמו כן ישנם ישראלים בעיר, אם כי הרבה פחות מאשר בטורונטו. השכונות היהודיות (בהן ניתן לקנות את כל המוצרים הישראלים בסופרמרקט) רחוקות מעט ממרכז העיר.

אציין כי יש בעיר גם קהילות מוסלמיות (ונוצריות) גדולות מארצות ערביות ומאיראן. קבוצה ניכרת מתלמידי האוניברסיטה והבי"ס הם בני הקהילות הללו. הם אנשים מוכשרים נחמדים ומכניסי אורחים, רובם לא בהכרח אוהדים את משטריהם ומחפשים חיים טובים יותר בקנדה. כהכללה הידע שלהם על ישראל מוטה משום שהוא מבוסס על סטריאוטיפים ואמצעי התקשורת הערביים אך בהחלט ניתן לדבר איתם ולהציג גם צד שונה ממה שהם הכירו. לא נתקלתי באנטישמיות או אנטי ישראליות בשהותי באוניברסיטה.

מספר **אתרים ופעילויות** בולטים לביקור (רשימה מאוד לא ממצה):

- מרכז העיר – חלקו הצפוני צמוד לקמפוס האוניברסיטה. המרכז הגדול כולל בנייני משרדים רבים, רובם מסחריים / עסקיים וכן ממשלתיים, וכן קניונים גדולים וחנויות.

- העיר התת-קרקעית – מתחת למרכז העיר ישנה רשת מנהרות ענפה שמאפשרת לנוע בין הבניינים השונים ותחנות הרכבת התחתית מבלי לצאת כלל לרחוב. מספר קניונים מרשימים (ובראשם האיטון סנטר) נחפרו לעומק האדמה וכוללים כל מה שאפשר לבקש.
- הנמל העתיק (Old port) – רובע בעל אתרים היסטוריים רבים בני עד 350 שנה – מומלץ מאוד. היסטורית התושבים היו קתוליים מאוד מה שבא לידי ביטוי בשלל כנסיות מפוארות. היום זה איזור בילויים תוסס.
- שלל מוזיאונים – היסטוריים, ארכיאולוגיים, לאומנות, אומנות מודרנית, וכד'. עושרה של העיר בהחלט בא לידי ביטוי בהיצע המוזיאונים שבה.
- גן בוטני, פארק אולימפי, ומספר מוזיאונים זואולוגיים / ביולוגיים שמנסים ליצור הביטטים לחיות בלי קשר למה שקורה בחוץ.
- פארקים עירוניים, ובראשם פארק מונט-רויאל שבו ההר במרכז העיר. מצוין לג'וגינג ואופניים, ובחורף להחלקרח, גלישה במזחלות וקרוס-קאנטרי סקי.
- שלל פסטיבלים ואירועים תרבותיים – נראה שכל שבוע יש שניים-שלושה בעיר וממש אי אפשר להספיק אפילו לדגום את כולם. פחות או יותר כל סוג אומנות מגיעה מכל רחבי העולם.
- ספורט – בין אם ספורט קיץ או חורף, תחום הספורט מפותח מאוד בקנדה ובעיר בפרט. הספורט הקנדי הלאומי הוא הוקי קרח, והקבוצה המקומית "Montreal Canadiens" מחזיקה במספר האליפויות הגדול ביותר בליגה (אם כי לא בשנים האחרונות, לצערם של האוהדים).
- כדאי מאוד לטייל במקסימום אתרים בעיר, לפני שהסמסטר מתחיל או בתחילתו. אחרי ספטמבר ותחילת אוקטובר חלק מהאתרים הופכים ללא רלוונטיים בשל מזג האוויר, והעומס הלימודי עולה.

אוניברסיטת מקגיל

האוניברסיטה הוקמה לפני קרוב ל-200 שנה ונקראת על שמו של סוחר סקוטי שתרם את הקרקע ואת ההון הראשוני. לאוניברסיטה כ-34,000 סטודנטים. הקמפוס המרכזי בו רבות מהמחלקות נמצא בין מרכז העיר והר רויאל (הכל במרחק הליכה קצר) והוא עירוני, הומה ולעיתים צפוף. ישנו גם קמפוס נוסף, רחב ידיים ורחוק ממרכז העיר שאינו נוגע לנו. בקמפוס רשת ספריות מקצועית וענפה (הספרייה למנהל עסקים, שנמצאת בבניין הבי"ס, מומלצת מאוד מאוד). יש חנות ספרים בה ניתן לרכוש ספרי לימוד (יותר זול באינטרנט), מזכרות מהאוניברסיטה וסתם ספרים וכלי כתיבה. ישנן לא מעט מסעדות לסטודנטים ברחבי הקמפוס, וגם סמוך אליו במרכז העיר.

ביה"ס למנהל עסקים Desautels

בניין בית הספר (ע"ש ברונפמן – משפחה יהודית קנדית) כולל שש קומות ומרתף ונמצא בשולי הקמפוס על שדרות שרברוק שהן ציר תנועה מרכזי בעיר. בבית הספר ישנם כ-2400 תלמידי תואר ראשון שממלאים את בניין בית הספר. בקומה העליונה ישנו מרכז מפואר להכשרת מנהלים.

בקומה השנייה יש ספרייה מוצלחת מאוד , שבה אפשר ללמוד באזורים השקטים , למצוא ספרות אקדמית, לעבוד על המחשבים , או לקרוא מגוון מגזינים עסקיים . כמובן שיש לא מעט חדרים לסגל (פרופסורים) ולתמידי המחקר .

בקומה השלישית של הבניין נמצא אזור מיוחד לתלמידי MBA, ששופץ יפה מאוד בשנת 2007-8. יש סלון גדול עם ספות ועיתונים עסקיים, ישנו איזור של מזכירות אקדמית, ישנם כשמונה חדרים לעבודה בקבוצות קטנות עם מסכים וקירות מזכוכית שעליהם כותבים בטוש . ישנן כיתות לימוד מצויידות שמשמשות רק את ה-MBA, חדר לאגודת הסטודנטים, ומרכז האזור הוא עוד סלון עם מחשבים רבים וכורסאות . זה שטח קומפקטי וכל פעם שתכנסו או תצאו תמיד תפגשו אנשים שאתם מכירים.

הסיבה לכך בין השאר היא שבתוכנית אין הרבה תלמידים . ישנם כ-60 תלמידים בשנה (התוכנית אורכת שנתיים כך שיש כ-120 תלמידים בסה"כ). יש עוד מסלול לניהול תפעולי עם כ-15 תלמידים ואולי עוד מסלול קטן ; ולמניין מתוו ספים גם תלמידי החילופין שמגיעים (בין 15 ל-25 בדר"כ) שמהווים קבוצה בעלת משקל משמעותי בקורסים . אציין גם , שבנוסף לתלמידי החילופין חלק גדול מהתלמידים הקבועים אינם קנדים ובאים מארצות שונות מסין ועד צ'כיה. האוניברסיטה מצליחה ליצור אווירה מאוד חברית ומשפחתית בין כולם, ופחות תחרותית מתוכניות אחרות למרות שהסטודנטים בהחלט מוכשרים.

תלמידי שנה א' לומדים קורסים מובנים בסמסטר הסתיו , כך שהלימודים מתבצעים בעיקר עם תלמידי שנה ב'. למרות זאת יש מבחר סביר של קורסים בכל התמחות עיקרית , ובסה"כ מוצעים לפחות 30 קורסים בסמסטר. חלק מהקורסים משותפים עם תלמידי התואר הראשון לניהול , אבל זה לא תמיד חסרון כי לפעמים הסטודנטים האלה חריפים יותר ומשקיענים יותר מתלמידי התואר השני (ולפעמים לא). בהקשר זה מומלץ לא להיות תלויים בנקודות מאוד ספיציפיות שאתם חייבים לקחת בסמסטר הזה , כי לא בטוח שזה יתאפשר. צפירת הרגעה נוספת היא שאני הגעתי עם דרישות די מסוימות לאיזה קורסים אני רוצה , וגם לא התפשרתי על מרצים פחות טובים (תמיד יש יותר ופחות) או קורסים שפחות עניינו אותי – ועדיין מצאתי חמישה קורסים. זה הזמן לומר שכל קורס אורך שלוש שעות שבועיות פרונטאליות במשך הסמסטר (שקול לכ-2 י"ס), מרוכזות או בשני ימים שונים . אנו מחויבים ללמוד לפחות ארבעה קורסים כדי להחשב לתלמידים בהיקף מלא (אבל הזיכוי המקסימלי ברקנאטי הוא 7 י"ס!), ועד חמישה קורסים . 15 שעות שבועיות לא נשמעות הרבה , אבל לכל קורס יש את הדרישות האקדמיות שלו לקריאת חומר והגשת עבודות. עם כל מה שיש לעשות בעיר ומבחינה חברתית זה בהחלט לא משאיר זמן !

מבחינה חברתית , התלמידים מאד פתוחים ונחמדים . מומלץ להשתתף ב שבוע האוריינטציה שמתקיים לפני תחילת הלימודים בו מכירים את הסטודנטים ואת העיר . בפקולטה יש אגודת סטודנטים פעילה מאד שדואגת לארגון המון אירועים ופעילויות מכל סוג . תלמידי התוכנית ככלל לא שונים מבחינת הגיל מהמוצע ברקנאטי (רובם בני 28-30). הרבה מתלמידי החילופין מגיעים מאירופה, ששם לומדים תואר שני ישירות אחרי תואר ראשון , כך שרובם בני 22-24. תמצאו את עצמכם מסתובבים במעגלים שונים – של תלמידי החילופין (שיהיו דומים לכם מכמה בחינות), של תלמידים בתוכנית הרגילה , תמצאו גם ישראלים או יהודים בתוכנית ו /או בכלל וגם סתם שכנים וחברים.

לתוכנית למנהל עסקים המון פעילויות חברתיות ומקצועיות (חוץ מהקורסים) באופן שוטף. כל שבוע מופץ דוא"ל מטעם אגודת הסטודנטים עם שלל הפעילויות בשבוע הקרוב, ומובטח שהיומן שלכם יהיה מלא. יהיו מסיבות לפני במהלך ובסוף הסמסטר. יהיו פעילויות לחדשים. יהיו מועדונים שונים ע"פ עניין מקצועי או אחר – סקווש, כדורגל, ראגבי, הוקי, השקעות, שיווק, מועדון לחברי קהילת הלהט"ב, מועדון הנשים (women's club) ועוד ועוד.

הזווית היהודית היא שבאוניברסיטה כמו בעיר בכלל יש תלמידים יהודים רבים. קיים בית חב"ד (בלוק אחד מהבי"ס), בית הלל שמציע מסעדה כשרה וחדרים לסטודנטים (בעיקר שומרי מצוות) אך פתוח יותר מבית חב"ד לזרמים לא אורתודוקסיים. בשכונה הסמוכה יש בית כנסת שמופעל ע"י סטודנטים בשם "גטו שול" (כלומר בית הכנסת של הגטו – ללא קונוטציות היסטוריות) ובו רב נחמד מאוד ורב-פעלים בשם לייבוש ואשתו דנה. חוץ מהגעה אפשרית לתפילות בחגים או בכלל במקומות אלו מומלץ להכנס לרשימות התפוצה שלהם כי יש המון אירועים חברתיים שאליהם מגיעים סטודנטים יהודים – אפשר להשתתף בארוחות צהריים בהן מדברים עברית למי שרוצה ללמוד (על תקן דובר העברית בשביל שהאחרים ילמדו...). כולם ברוכים הבאים בכל הפעילויות ואין קשר לדתיות. לבית הלל יש רשימת תפוצה על נושאים הקשורים לישראל שמודיעה על סרטים / הרצאות / פעילויות ברחבי הקמפוס.

רצוי גם להיות ערניים ללוחות המודעות בקמפוס, יש לא מעט פעילויות שונות ומשונות ע"פ כל תחום עניין גם מחוץ לביה"ס – בקמפוס ובעיר. הרבה פעמים זה אוורור חיובי לצאת מנושאים של לימודים או מנהל עסקים לכמה שעות.

אפשר גם ליזום ולהיות פעיל בכל מיני פרויקטים – החברה שחזקים בקטע של פעילות התנדבותית ואיסוף תרומות לכל מיני מטרות נעלות. לדוגמה בסמסטר שהייתי אחת מתלמידות החילופין היתה מורה לדרמה, והיא ייסדה מועדון (זה אומר שנפגשנו כמה פעמים בסמסטר) לאימפרוביזציה שהיה כיף גדול מאוד.

מוצע לסטודנטים גם לנצל את משאבי האוניברסיטה (והם רבים מאוד) ככל שרלוונטיים אליהם – צריך רק לפתוח את העיניים. לדוגמה גם בביה"ס וגם באוניברסיטה יש שני גופים חזקים מאוד שעוסקים בקריירה. גם אם לא מחפשים לעבוד בקנדה, יש שם ספרייה ענפה בנושאים אלו, כל הזמן הם מקיימים סדנאות שקשורות לחיפושי עבודה ונושאי קריירה (ראיונות, קורות חיים, יצירת קשרים וכד'), ומארגנים מפגשים רבים ומעניינים עם חברות. יש להם רשימות תפוצה ומיילים שבועיים עם כל הפעילויות, ואתר אינטרנט ייעודי ומפותח מאוד לנושא בשם

.myFuture

פטור בלא כלום לגבי **הקורסים** אי אפשר. אז כן, הקורסים ברמה גבוהה, תלמדו הרבה – כל קורס די מעמיק כי יש לו הרבה שעות פרונטאליות. ברוב הקורסים יש עבודה בקבוצות, ויש גם עבודות יחידניות, מבחנים, קייסים, ולמעשה שילוב של כל שיטות הלימוד. תקראו בסילבוס. מומלץ להכין כבר בתחילת הסמסטר טבלה עם כל המטלות להגשה והמבחנים, כי לצפות מראש ולווסת תקופות עומס או התנגשויות. במקרים קיצוניים זה גם שיקול בבחירה של הקורסים אותם לומדים. בספרייה למנע"ס יש את כל ספרי הלימוד, שניתן לשאול למשך שלוש שעות (או מסוף היום למחרת בבוקר) כך שבהרבה קורסים לא חייבים לקנות את הספרים היקרים. בחלק מהקורסים ישנם מקבצי מאמרים וקייסים לקריאה שמגיעים כחברות עם ספיראלות – ניתן

לקנות לא ביוקר בחנות קטנה בשם דייב 'ס במרתף של בניין ברונפמן (מקביל איכשהו ל"ספרות זולה").

מילה לגבי **דירוגים** בינ"ל של בתי ספר . לאחרונה התבשרתי כי הבי "ס נכנס לרשימת 100 בתי הספר הטובים למנהל עסקים של פייננשל טיימס , ובוודאי הוא מדורג בליגה העליונה בקנדה . דירוגים הם שיקול לגיטימי כשצריך לתעדף כמה בתי ספר למנהל עסקים . עם זאת, צריך להבין גם שהרבה מהפרמטרים שמשפיעים על הדירוג לא משפיעים עלינו כתלמידי חילופין . לדוגמה מייחסים חשיבות רבה לסטטיסט יקות של השמה בעבודה לבוגרי התארים שם , ולשיפור שלהם במשכורת לאחר שהם מסיימים שם את התואר , ולאחוז הסטודנטים הבינ "ל (מבחינתנו כולם בינ"ל כי אין שם הרבה ישראלים ...). בנוסף Desautels הוא בי"ס קטן מה שפוגע בכמה מדדים בדירוגים. הדירוגים לא מודדים הרבה דברים שמשפי עים מאוד על החוויה שלנו – כמו הצד חברתי של השעות שם והאטרקטיביות של מיקום בית הספר (העיר). מבחינה אקדמית הקורסים ברוב האוניברסיטאות מלמדים את אותו החומר מאותם הספרים ועם אותם קייסים של HBS. רמת התלמידים ברוב בתי הספר דומה , ולעיתים בתי הספר האקסקלוסיביים י ותר בבחירת התלמידים יוצרים אורה תחרותית שצדה השלילי יכול להיות משמעותי מצדה החיובי . החשיבות הפרקטית של דירוגים מבחינתנו לדעתי יכולה לבוא בקורות החיים שלנו , מבחינת עד כמה המותג של בית הספר שנסענו אליו מוכר למי שקוראים אותם ונחשב בעיניהם . שוב, זה לגיטימי, אבל צריך לקחת את זה בפרופורציה כי כנראה לא זה הדבר היחיד שרק בגללו נתקבל או לא נתקבל לאיזשהי משרה בעתיד.

עצות פרקטיות – מה צריך לדעת כשנוסעים לסמסטר במקגיל?

מסמכים

ויזה לקנדה – בקנדה זה הרבה יותר פשוט לקבל ויזות מבארה "ב. עקרונית מי שלא אזרח קנדה צריך להחזיק ויזת לימודים (ו/או ויזת עבודה למי שמתכוון לעבוד במהלך או אחרי הסמסטר – לא בהכרח מומלץ מכל מיני סיבות) גם ממדינת קוויבק וגם של קנדה הפדרלית. עם זאת, **מי שלא עובד ומגיע ללימודים של עד שישה חודשים, לא חייב ויזת לימודים**. בניגוד לארה"ב, בעלי דרכון ישראלי לא צריכים להוציא ויזת תיירות לקנדה בשגרירות לפני שמגיעים – כשמגיעים לשדה התעופה אומרים לפקיד ביקורת הדרכונים שמגיעים ללימודים של סמסטר אחד, ומראים להם מכתב קבלה שתקבלו בדואר מהאוניברסיטה. רשימה. ישימו לכם חותמת בדרכון שתצטרכו להראות באוניברסיטה, וזהו.

עם זאת, **מומלץ שתהיה לכם ויזה בתוקף לארה"ב** – לעיתים זה נדרש אם מסלולי הטיסה נוחתים בארה"ב, וכן יהיו לכם אפשרויות תיירות נוספות לפני במהלך ואחרי הסמסטר. כשיוצאים מקנדה לפחות משלושים יום לארה"ב, או כשיוצאים מארה"ב וחוזרים אליה שוב תוך פחות משלושים יום מקנדה, צריך להגיד את זה כשעוברים את הגבול כי אז ניתן לחזור חזרה למדינה ממנה יצאתם על אותו אישור כניסה שאיתו נכנסתם בפעם הראשונה. לא חובה.

ביטוח בריאות – כסטודנטים של אוניברסיטת מקגיל, תהיו חייבים להי ות מכוסים בביטוח בריאות חובה של האוניברסיטה (כ-200\$ לכל הסמסטר). אם ברצונכם לשדרג את הביטוח תצטרכו להפעיל ביטוח בריאות לנוסעים לחו"ל דרך כרטיס האשראי או קופת החולים שלכם בארץ (זה יכול להסתכם בעוד כמה מאות דולרים). אני הסתפקתי בביטוח של האוניברסיטה, אבל השיקול הוא אינדיבידואלי מאד.

מועדי הסמסטר

סמסטר הסתיו מתחיל באחד בספטמבר ומסתיים בסוף נובמבר (כ-13/14 שבועות). בשבוע לפני תחילת הסמסטר ישנו שבוע אוריינטציה לתלמידים שמתחילים את ה-MBA. למרות שלא תלמדו איתם, מומלץ מאוד להשתתף בשבוע הזה – הפעילויות כיפיות, תכירו הרבה אנשים שתפגשו אח"כ בביה"ס ובארועים חברתיים, ותפגשו גם כמה מתלמידי השנה השנייה (המארגנים) שיתנו לכם טיפים וכמה מתלמידי החילופין שמגיעים להשתתף. סה"כ בעולם מושלם מומלץ להגיע לפחות שבועיים לפני הסמסטר לשם כדי להחליף שעות, למצוא דיר, להנות קצת מהקיץ המדהים בעיר ולהשתתף בשבוע האוריינטציה. במהלך דצמבר יש כשלושה שבועות של בחינות, שמסתיימים מייד לפני חג המולד (בסביבות 22-23 בדצמבר). ייתכן שלא תקחו קורסים עם בחינות, או שהבחינות שלכם יסתיימו מוקדם יותר, ואולי אפילו יוותרו לכם על בחינות ותוכלו לצאת מוקדם יותר. במהלך הסמסטר יש שני סופי שבוע ארוכים, אחד בספטמבר ואחד באוקטובר, בהם לא לומדים גם בימי שני (סוף השבוע הוא שבת וראשון, אך ביום שישי אין קורסים או פעילויות אקדמיות בתואר מנע"ס).

סמסטר החורף מתקיים מתחילת ינואר עד סוף אפריל (כולל בחינות), אבל בדר"כ לא רלוונטי לתלמידי חילופין מישראל. הוא גם מומלץ פחות באשמת מזג האוויר הלא סימפטי במהלכו.

מזג האויר

לאורך רוב סמסטר הסתיו מזג האויר יהיה יפה ונעים . הקיץ במונטריאול בדר "כ יפה מאוד עם ימים ארוכים מאוד ותושבי העיר מנצלים אותו עד תום . רוב בתי הקפה ו הבארים פותחים טראסות לשיבה בחוץ, ומתקיימים פסטיבלים רבים בעיר . לקראת סוף ספטמבר ואוקטובר מזג האויר מתקדר ויש הרבה ימים שנראים כמו חורף אצלנו בת "א. בסביבות סוף נובמבר, ובוודאי בדצמבר, יירד שלג. מגיעה תקופה בה הטמפרטורות לא עולות מעל האפס, ולכן שלג שיורד כבר לא נמס עד האביב . ישנם ימים קרים יותר (הם גם בדר "כ בהירים מאוד) שכשהייתי הגיעו עד מינוס 15-20 מעלות, ואם מתחמם לסביבות המינוס שמונה אז מתחיל לרדת שלג שוב . הימים מתקצרים – בסוף דצמבר הזריחה בשמונה וחצי ובארבע כבר חשוך . צריך להצטייד (אפשר כמובן לקנות מה שצר יך שם) – נעליים אטומות עם סוליות עבות שמתאימות גם לשלג, כפפות, צעיף, וכובע שמכסה כמה שיותר . מומלץ לקנות או להביא מעיל פוך חם (מעילי החורף של ישראל לא מתאימים למז"א המונטריאולי בשום אופן!). למרות מזג האויר העיר לא מפסיקה לחיות, תמיד יש אנשים ברחובות אבל הרבה פעילות עוברת לתוך הבניינים ומתחת לקרקע . בפנים הכל מבודד ומחומם היטב (בגלל החימום האויר יבש מדי בתוך בניינים). אותי זה לא הפחיד, וזה גם לא צריך להפחיד אתכם, רק תדעו שככה זה וקחו את צורת החיים הזו כחוויה משך כמה שבועות .

מגורים בעיר

יש מעט מאוד מעונות המוצעים לתלמידי תארים מתקדמים באוניברסיטה, ואנחנו כתלמידי חילופין לא זכאים להם . החסרון העיקרי שלנו בבואנו הוא שאנו מחפשים מגורים לסמסטר בלבד (החוזים הסטנדרטיים לשכירות נקבעו בחוק והם לשנה) ואנו מעדיפים דירות מרוהטות (בדר"כ משכירים דירות ריקות). סוף אוגוסט הוא עונה בוערת להחלפת דירות בעיר כך שזו גם הזדמנות (כי הרבה דירות מתפנות) אבל צריך לפעול מהר . מה שצריך לחפש זה סאבלט של דירה, שכן תלמידים רבים נוסעים לסמסטר בחו"ל גם הם, ואז הדירה מרוהטת ומאובזרת . אפשרות נוספת היא דירה מרוהטת שמושכרת לטווח קצר לאנשי עסקים (בדר"כ בבנייני דירות גדולים המנוהלים ע"י חברה), אך זוהי אופציה יקרה יותר . המחיה במונטריאול לא יקרה (בטח ביחס לת"א), והדירות בדר "כ מסודרות ומשופצות, עם חימום מרכזי, תנור, מקרר וגישה למכונת כביסה ומייבש . מבחינת חשבונות – בדר"כ חשמל, מים וחימום כלולים בשכ"ד, ולפעמים גם האינטרנט, אבל תמיד כדאי לבדוק לפני ששוכרים . איפה רוצים לגור?

ישנן כמה שכונות מומלצות, לכל אחת יתרונות וחסרונות שונים . החשוב ביותר הוא להיות ממוקמים קרוב למטרו (רצוי הקו הירוק) או קו אוטובוס (5-7 דקות הליכה מקסימום), בגלל הקור בחורף . השכונות המומלצות :

- מקגיל גטו (McGill Ghetto) - כן זו אותה מילה "גטו", אבל הם באמת משתמשים בה בהקשר של "רובע" וללא קונוטציה היסטורית . היתרון המרכזי הוא שהשכונה סמוכה לאוניברסיטה (מרחק הליכה), אוירה מאוד סטודנטאלית ומגוון עסקים תומכים לסטודנטים . חסרונות – יקרה יחסית .

- מרכז העיר (Downtown) – קרוב לאוניברסיטה (כ-20 דקות הליכה), ממוקם על על מה שחשוב. המון חנויות, קולנועים ומסעדות באיזור. החסרון – דירות יקרות יחסית.
 - הפלטו (Plateau) – איזור יותר צרפתי ממזרח למונט רויאל, מגניב מאד. מכיל המון מסעדות, בתי קפה, פאבים וחנויות מגניבות. רוב היציאות והמסיבות מתקיימות באיזור הזה. השכונה גם זולה יותר. החסרון – קצת מרוחק מהאוניברסיטה, וייתכן שתידרש החלפת קו בנסיעה (מאדום לירוק).
- ניתן גם לגור רחוק יותר, וככל שתתרחקו ממרכז העיר המחירים יירדו.
לינקים שימושיים לחיפוש דירות:

<http://www.residences.mcgill.ca/offcampus/ochpage.htm>

שבו יש מידע לגבי דירות, ואיזורים שנחמד ופחות נחמד לשכור דירה.

<http://montreal.en.craigslist.ca/apa>

אם תקלידו שם שמות של אזורים בחיפוש, נגיד GHETTO או PLATEAU, את יכולה להתרשם באופן כללי מהתמונות.

<http://www.mcgill.ca/classified/housing>

לוח מודעות לדירות של מקגיל. אפשר לפרסם מודעה של LOOKING FOR, אבל אין לי מושג מה ההיענות לזה. רוב הסטודנטים במקגיל שנוסעים לסמסטר סביר שיפרסמו בלוח זה.

<http://www.stm.info/English/metro/a-mapmet.htm>

המפה של המטרו (סתם לידע כללי). אפשר עם גוגל MAPS לבדוק איך מגיעים מכל מקום לכל מקום במטרו ואוטובוסים (בדיוק מדהים).

<http://www.studyinmontreal.info/en>

אתר לסטודנטים בינ"ל שבאים למונטראול. נראה לי שיש שם בעיקר מידע כללי.

עצה נוספת לחיפוש דירות: להסתובב בעיר, באיזור שבו מעוניינים לשכור ולחפש בניינים עם שלטים "A louer" ("להשכרה" בצרפתית). השלטים האלה די נפוצים במונטריאול. שימו לב שהעיר נחשבת בטוחה מבחינת פשיעה בכל שעות היממה. עדיין צריך לנקוט אמצעי זהירות בסיסיים ולהיות ערניים לסביבה כמו תמיד ובכל מקום, אבל ככלל כל שכונה תהיה בסדר. רק מסביב לתחנת האוטובוסים המרכזית יש כמה בלוקים פחות נעימים, אבל עדיין הלכתי שם הרבה פעמים ולא קיבלתי תחושה שזה מסוכן.

יש לי שתי עצות בהקשר לדירה – הראשונה היא שכדאי מאוד לראות את הדירות בעיניים לפני ששוכרים אותן (או לפחות להעזר באדם שסומכים עליו) – יש דירות שנראות יפות באינטרנט אבל במציאות פחות. אני נחתתי בעיר ונכנסתי למלון לשלושה ימים, כשביום השני ראיתי כ-10 דירות ברצף (תוכנן מהארץ יומיים לפני הנסיעה) וביום השלישי חתמתי על חוזה. העצה השנייה היא שעדיף מאוד להכנס בשיטת "המיטה החמה" לדירה שמוכנה לגמרי למגורים, למשל של אדם שנוסע לסמסטר למקום אחר. כך חוסכים המון זמן וכסף בקניית ריהוט, חפצים כגון מצעים, והסדרת תשתיות כגון קישוריות אינטרנט בדירה (ומצבנו בישראל טוב מבחינת זריזות ספקיות התשתית השונות).

תחבורה

התחבורה הציבורים במונטריאול נוחה מאד, וכולל בכרטיס אחד אוטובוסים ומטרו. בנוסף, ישנה מערכת האופניים העירונית Bixi, שכוללת עשרות תחנות בהן ניתן "להשאיל" אופניים (באופן אוטומטי, ע"י כרטיס) ולהחזיר בתחנה אחרת בסוף היום או הנסיעה. האופניים כולם במצב מצויין, והעיר מרושתת בשבילי אופניים, כך שזה הפך לאמצעי תחבורה מאד פופולרי בעיר.

בשביל מטרו ואוטובוסים כדאי לקנות כרטיס Opus, שזה כרטיס מגנטי שאותו מטעינים
בנסיעות. הכרטיס עצמו עולה \$6, אבל זה משתלם בטווח הארוך (להטעין אותו בנסיעות זה יותר
זול מלקנות נסיעות בודדות). יש אופציה של חפשי-חדשי, חפשי-תלת-חדשי או 10 נסיעות במחיר
מוזל.

אתר התחבורה הציבורית במונטריאול:

<http://www.stm.info/english/a-somm.htm>

אתר מערכת האופניים Bixi:

<http://www.bixi.com/home>

יוקר המחיה

החדשות הטובות – מונטריאול היא עיר די זולה בסטנדרטים מערביים!

מחיה

מגורים מתחילים בדירה עם שותפים (החל מכ-300-200 דולר קנדי לחודש), דירה סטודנטילית
צנועה יותר ו/או רחוקה יותר (כ-500-600 ומעלה), וכלה בדירות מרוהטות המושכרות לתקופה
קצרה לאנשי עסקים (1300 דולר וצפונה). כל המחירים המצויינים מאוד משתנים, אלו רק סדרי
גודל.

תחבורה

נסיעה בודדת במטרו/אוטובוס תעלה \$2.75. הנפקת כרטיס Opus תעלה לכם \$6. הטענה של ה-
Opus בחופשי חדשי עולה \$70.

מנוי שנתי ל-Bixi עולה \$78, ומנוי חדשי \$28. די משתלם ביחס למטרו.

תחבורה אל מחוץ לעיר תהיה די יקרה בדר"כ. בקנדה אין חברות תעופה low cost כמו שיש
באירופה, אז אל תסמכו על מציאת טיסות זולות גם לא ליעדים קרובים.
אוטובוס greyhound לבוסטון או ניו יורק וחזרה יעלה בסביבות \$120-\$150.

אוכל

האוכל במונטריאול עולה בערך כמו בארץ, גם בסופרים וגם במסעדות. פירות וירקות יש כל הזמן
במחירים דומים או טיפה יותר גבוהים מבארץ. יש מגוון עצום של מסעדות, והמון מסעדות
(בעיקר אסיאתיות) מעולות בהן ניתן לאכול מנה עיקרית ב-\$8-\$12.
בעניין הכשרות, המסעדות אינן כשרות חוץ מכאלה שמכריזות על עצמן ככאלה. בעיר יש קהילה
יהודית גדולה, ונושא הכשרות בחנויות די מפותח. באיזור Cote St. Luc ובאיזור Mile End בעיר
ישנם סופרים כשרים. כמו כן, הרבה מהמוצרים הנמכרים בחנויות רגילות בעיר נושאים את התו
MK (Montreal Kosher), שזהו תו כשרות בהשגחת רבנות מונטריאול.

פלאפון

כדאי לעשות כרטיס סים מקומי כדי להיות בקשר עם מי שצריך. מומלץ לעשות זאת בחברת fido
או rogers (שהן הסלקום והאורנג' הקנדיים). תצטרכו לשלם כ-\$30 יד פעמי לפתיחת קו. תכנית
הכי פשוטה עם מינימום דקות שיחה וללא אינטרנט תעלה בסביבות \$35 + \$10 בחודש על שירות

שיחה מזוהה. אני לקחתי תכנית עם אינטרנט (מאד עוזר כשיש סמארטפון שעוזר לנווט בעיר) וזה עלה לי כ-80\$ כל חודש.

בסוף פשוט מבטלים את החוזה בהתרעה מראש של 30 יום. בניגוד לארץ, הם לא עושים בעיות בביטול החוזה.

יציאות

הפאבים והמסעדות במונטריאול שווים לכל כיס. כמו כן, הרבה מהאירועים החברתיים בפקולטה הם מסיבות בית אצל מישהו מהסטודנטים, מה שגם חוסך בהוצאות. בירה בבאר או מועדון תעלה כ-4-\$-5\$.

ביטוח בריאות

ביטח החובה שנאוניברסיטה מחייבת לשלם הוא די זול – 178\$ לכל הסמסטר.

חמרי לימוד

שלא כמו בארץ, התלמידים במקגיל צריכים לקרוא חומר כהכנה לשיעורים. בדרי"כ, כל קורס ידרוש מכם לקנות ספר קורס או חוברת מאמרים שנקראת course pack ונמכרת במרתף של בניין בר ונפמן. אציין שבספרייה אין הרבה עותקים של הספרים הללו (כי מקובל שכולם קונים אותם), ומה שיש מושאל רק ללילה או סופ"ש.

חלק מקורסי מימון דורשים בדרי"כ את הספרים הכי יקרים – כ-150\$ לספר.

Course pack ממוצע יעלה בין 30 ל-60\$.

אז אם אתם לוקחים 4 קורסים, קחו בחשבון הוצאה של כ-200\$ על חומרי לימוד (לא כולל קלסרים ומחברות).

סה"כ הוצאות המחיה מסתכמים לכ-700\$ דיור ו-700-\$750 שאר הוצאות שוטפות.

מימון

ניתן לקנות דולרים קנדיים במזומן אצל חלפנים בארץ, אין להם כמויות גדולות אבל בסופו של דבר ניתן להשיג ואפילו בשער טוב. ניתן גם להסתמך שם על כרטיס אשראי ישראלי בינ"ל להרבה מההוצאות (כולל שכר דירה אם שוכרים מחברה), העמלות לא מאוד יקרות. בהקשר כרטיס אשראי רצוי שיהיה יותר מכרטיס אחד, כי כבר קרה שהכרטיס נחסם בשל הוצאת סכום גדול מהמגבלה או כהגנה מפני הונאה כשהחברות רואות קניות אינטרנטיות או קניות מח וץ למדינת ההנפקה. אפשר להודיע לחברה מראש שנוסעים ואז זה מגדיל את המסגרת ומקטין את הסיכוי לחסימה.

כמובן שיש בקנדה חלפנים, הכי טוב להגיע עם דולר אמריקאי ואפשר גם עם יורו. עם זאת החלפנים בקנדה יקרים (גובים עמלת החלפה, והפרש שער הקניה- מכירה מגיע לרוב לשישה אחוזים). חיפשתי ובסוף מצאתי חלפן שהפרשי השערים אצלו כשני אחוזים, אבל עדיין החלפנים בארץ עדיפים. בקנדה פתחתי חשבון בבנק מקומי TD (לא חובה). ששת הבנקים הקנדיים הגדולים מיוצגים בסניפים במרחק עד בלוק אחד מבית הספר, וניתן בשעתיים לעבור בכל הסניפים ולראות מה הם מציגים עים לסטודנטים. חשוב לברר אילו מסמכים אתם צריכים כדי לפתוח חשבון, אי אפשר בכל בנק להגיע רק עם דרכון ישראלי. בדרי"כ ידרשו גם תעודה קנדית, וזו יכולה להיות תעודת סטודנט מהאוניברסיטה. חשבון הבנק שפתחתי בבנק TD לא גבה עמלות

כלשהן. היתרונות של חשבון בנק הן יכולתה עברת כספים אלקטרונית מהארץ (על זה כן תשלמו בארץ ואולי גם שם עמלות לא קטנות), אך בעיקר שלא צריך להחזיק הרבה מזומן. בקנדה יש כרטיסי חיוב שמנפיק הבנק ומקבלים בכל חנות – אתם מעבירים את הכרטיס, מקלידים קוד סודי וסכום הרכישה יורד מיידית מחשבון העו"ש. זה נוח מאוד. סגירת החשבון בסוף הסמסטר גם הייתה קלה ומהירה.

יעדים לטיולים בסביבה

יעדים לנסיעה לסופי שבוע ארוכים:

- טורונטו ומפלי הניאגרה – במרחק כשעה טיסה, כחמש שעות ברכבת, או שמונה שעות באוטובוס.
- אוטווה – בירת קנדה. במרחק כשעתיים נסיעה (אפשר אפילו לנסוע בבוקר ולחזור בלילה).
- העיר קוויבק – עיר היסטורית מקסימה ומומלצת מאוד. העיר היחידה בצפון אמריקה שמוקפת חומה (גם למונטריאול היתה חומה אך נותרו ממנה היום שרידים מועטים). מרחק כארבע שעות נסיעה באוטובוס.
- הרים לורנטיים (Laurentians) ו-Mont Tremblant: רכס הרים מרשימים, מעל שעה נסיעה מצפון לעיר. יש בהם שלל אתרי קייט לפעילויות קיץ וחורף (כולל סקי).
- מפרץ הלווייתנים ב-Tadoussac – צפונית לעיר קוויבק (כ-6 שעות נסיעה ממונטריאול) נמצא מפרץ שבו שוהים במבליך הקיץ והסתיו המוקדם המון לווייתנים ממינים שונים. אפשר לקחת סירה ולצאת לטיול צפיה בהם. רואים אותם ממש מקרוב!
- בוסטון – מרחק כשש שעות נסיעה, בכפוף לעיכובים בגבול... מומלץ לנסוע באוקטובר או תחילת נובמבר, אח"כ נהיה קר מאוד בעיר.
- ניו-יורק (העיר) – מרחק כשמונה שעות נסיעה באוטובוס (6 שעות באוטו).
- יש הרבה אתרים בצפון ארה"ב – צפון מדינת ניו יורק, מיין, ורמונט וכד' – שניתן להגיע אליהם לטיול אפילו בתוך אותו יום. המדובר בעיקר על הרים, אגמים ויערות שיש באזור בשפע. מומלץ לשכור אוטו באמצע-סוף אוקטובר ולהתרשם מהשלכת המדהימה.
- נסיעות מעט יותר רחוקות: ניתן להגיע לכל עיר גדולה בצפון אמריקה בטיסה ממונטריאול. מומלץ מאוד לטייל במערב קנדה (הרי הרוקי הקנדיים) במשך שבועיים – שלושה בקיץ. אפשר לשבור את החורף בסוף הסמסטר עם טיסה לקריביים.

לסיכום יש להשתתפות בתוכנית לחילופי סטודנטים **יתרונות** רבים:

- לימודים – של קורסים שחלקם אין ברקנאטי ואולי פותחים אופקים.
- מפגש עם חברות ואנשי עסקים ממדינה אחרת בשלל מסגרות (מועדונים בביה"ס, כהכנה לראיונות עבודה גם אם לא הולכים להתראיין).

- חווית מגורים בחוץ לארץ , אבל בגרסה "לייט" כשנחסכים חלק מהסידורים וגם בהיבט הזמן הקצר קצת יותר.
- חוויה רב-תרבותית (לא ציינתי שכשני שלישים מתלמידי התוכנית בבי ה"ס אינם קנדיים) – רוכשים חברים מכל העולם, ולומדים לעבוד עם אנשים מתרבויות שונות.
- חוויה חברתית מאוד כיפית.
- הזדמנות תיירותית לחוות את השפע שיש למונטריאול להציע , ולקפוץ למקומות שונים ומעניינים בסביבה וברחבי היבשת. זה די שונה מטיול כשלא חיים בעיר.

חסרונות:

- מזג האויר לקראת סוף הסמסטר – כפי שאמרתי גם זו חוויה לכמה שבועות בחיים.
- עלות – בסה"כ אפשר להסתדר בטווח גדול של תקציבים וזה בהחלט מאוד שווה את ההוצאה.
- שיקולי היציאה מהחיים בארץ לכמה חודשים , בהיבטי עבודה, משפחה, דיור וכיו"ב – אם כי לפעמים הנסיעה יכולה להיות הזדמנות לשיפור גם בהקשרים הללו.

בכל שאלה אתם מוזמנים מאוד לפנות אלי – אשמח לעזור!
פרטי הקשר שלי אצל שרון.